

B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2022-024220

Datum b&w-vergadering: 23 augustus 2022

Onderwerp: 2022-024220 Beantwoording motie PvdA 19 april 2022: Eerdere invoering wijziging kostendelersnorm

Te nemen besluit:

1. De kostendelersnorm niet toe te passen wanneer er sprake is van inwonende jongeren tot 27 jaar om hiermee invulling te geven aan de motie van de raad.
2. Het incidentele financiële effect in 2022 van € 45.000 mee te nemen in de tweede bestuursrapportage 2022.
3. Het structurele effect van € 90.000 te verwerken in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Team/ behandelend ambtenaar:

TBS / Jord Knuiman

Status advies:

Openbaar

Portefeuillehouder:

Wethouder René Post

Doorgeleiding naar de raad:

ja, informierend

Betrokkenen bij advies extern:

n.v.t.

Betrokkenen bij advies intern:

TSOS / M. Boscha

TSOS / T. Heutinck

TBS/ N. Post

TF / M. Jansen

TUS / M. Frickel

TSPJ/ J. Pfeiffer

TIC:

Ja

Bijlagen voor B&W:

- 2022-024220 Bijlage 1 Motie PvdA eerdere invoering gewijzigde kostendelersnorm raad d.d. 19 april 2022
- 2022-024220 Bijlage 2 Brief FNV Kostendelersnorm onder de 27 jaar

Bijlagen voor raad:

- 2022-024220 Collegevoorstel – beantwoording motie PvdA eerdere invoering kostendelersnorm
- 2022-024220 Bijlage 1 Motie PvdA eerdere invoering gewijzigde kostendelersnorm raad d.d. 19 april 2022
- 2022-024220 Bijlage 2 Brief FNV Kostendelersnorm onder de 27 jaar

Te nemen besluit

1. De kostendelersnorm niet toe te passen wanneer er sprake is van inwonende jongeren tot 27 jaar om hiermee invulling te geven aan de motie van de raad.
2. Het incidentele financiële effect in 2022 van € 45.000 mee te nemen in de tweede bestuursrapportage 2022.
3. Het structurele effect van € 90.000 te verwerken in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Inleiding

De verwachting is dat kostendelersnorm per 1 januari 2023 gaat wijzigen. De raad heeft het college gevraagd om vooruitlopend op de wetswijziging met een voorstel te komen om met ingang van 1 juli 2022 jongvolwassenen tot 27 jaar niet mee te tellen als kostendeler voor de bijstandsuitkering van huisgenoten. De raad roept het college verder op om met een bijpassend voorstel voor financiering te komen (zie bijlage 1).

Beoogd resultaat

Door de aanstaande wetswijziging nu al toe te passen wordt een beoogd doel van het wetsvoorstel nu al bereikt: jongvolwassenen tot 27 jaar kunnen langer bij hun ouders blijven wonen zonder dat de ouders gekort worden op hun bijstandsuitkering. Daarnaast wordt dak- en thuisloosheid onder jongvolwassenen tegengegaan.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Uw college heeft de mogelijkheid om de kostendelersnorm in bepaalde omstandigheden niet toe te passen

Artikel 18, eerste lid van de Participatiewet biedt de mogelijkheid om bij de uitkering rekening te houden met de omstandigheden, de mogelijkheden en de middelen van de individuele belanghebbende.

Het blijkt dat jongvolwassenen uit bijstandsgezinnen vaker het ouderlijk huis verlaten sinds de kostendelersnorm werd ingevoerd. Dit om te voorkomen dat hun ouders worden gekort op hun bijstandsuitkering. Dak- en thuisloosheid kunnen dan een reëel risico zijn. Dit blijkt onder andere uit een advies van Divosa aan het kabinet en een brief van de FNV aan de gemeenteraad (zie bijlage 2).

Dit risico is een algemene omstandigheid waarmee bij het bepalen van de uitkering voor deze hele doelgroep rekening gehouden kan worden.

1.2 Dak- en thuisloosheid bij jongeren moet nu al zo veel mogelijk worden voorkomen

In Overbetuwe is er nu een aantal jongvolwassenen dat in deze doelgroep valt. Het doel van de wetswijziging over een half jaar is juist om dak- en thuisloosheid te voorkomen. Door te wachten met de toepassing hiervan zou de huidige groep jongvolwassenen hiervan nog nadeel ondervinden, met alle mogelijke negatieve gevolgen van dien.

Kanttekeningen en onderbouwing

1.1 Juridisch valt de kostendelersnorm onder wetgeving van het Rijk

De wetswijziging die verruiming van de kostendelersnorm mogelijk maakt, is nog niet aangenomen.

De wettelijke grondslag ontbreekt nu om generiek voor de hele doelgroep een uitzondering te maken. Uitvoering van dit besluit kan dan ook opgevat worden als buitenwettelijk begunstigend beleid. Uit de jurisprudentie hierover is bekend dat dit aanvaardbaar is wanneer het niet ingaat tegen de bedoeling van de wet en consistent wordt toegepast.

Uw college handelt bij uitvoering van de motie juist in de geest van de aankomende wetwijziging. Het kabinet wil deze op korte termijn invoeren en komt voort uit het coalitieakkoord en onderzoek dat al is ingezet door het vorige kabinet. Het risico dat de wet niet wordt aangepast of dat de gemeente voor haar voortvarendheid op de vingers wordt getikt, is dan ook klein.

1.2 Het totaal aantal inwoners op wie de nieuwe kostendelersnorm van toepassing is blijft een momentopname

Op peildatum 1 juli ging het in totaal om 15 personen. Dit is alleen een momentopname. De situatie kan met de dag wijzigen, bijvoorbeeld door nieuwe instroom in het bijstandsbestand. De verwachting is dat het precieze aantal mogelijk iets naar boven afwijkt van het aantal dat op de peildatum bekend was. Het gaat om een kleine afwijking. Er is immers door de uitvoering en applicatiebeheer nauwkeurig naar het bijstandsbestand gekeken.

Financiën

Op 80 uitkeringen is de kostendelersnorm van toepassing. Bij 15 uitkeringen was op peildatum 1 juli 2022 sprake van toepassing van de kostendelersnorm van inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar.

Een rekenvoorbeeld: Een alleenstaande ouder ontvangt 70% van de volledige bijstandsnorm. Dit betekent dat deze op 1 juli 2022 € 1101,82 ontvangt. Wanneer de kostendelersnorm van toepassing is wordt de uitkering conform de Participatiewet met 20% verlaagd naar 50% van de volledige bijstandsnorm. Dit betekent dat de uitkering verlaagd wordt met € 314,81. Inclusief werkgeverslasten wordt dit bedrag ongeveer € 375.

Het niet van toepassing laten zijn van de kostendelersnorm bij inwonende kinderen tot en met 27 jaar brengt op jaarbasis de volgende kosten met zich mee:
 $20 \times € 375 \times 12 = € 90.000$.

Momenteel zijn 15 personen op 1 juli bij de gemeente bekend. Belangrijk om te vermelden is dat het om een momentopname gaat. We gaan ervan uit dat het daadwerkelijke aantal mogelijk iets naar boven afwijkt. Daarom wordt gerekend met 20 personen. Het uitvoeren van de motie in 2022 kost eenmalig ongeveer € 45.000. De financiële effecten voor 2022 worden meegenomen in de tweede bestuursrapportage (berap) 2022. Het structurele effect van € 90.000 voor de uitvoering van de motie vanaf 2023 wordt verwerkt in de meerjarenbegroting 2023-2026. We gaan ervan uit dat de structurele kosten vanaf 2023 verrekend worden in de ontvangsten van het Rijk.

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

Verandering van beleid en uitvoering, de gemeente informeert de inwoners, de gemeente is initiatiefnemer (raad middels motie).

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

N.v.t.

Duurzaamheid

Duurzaamheid speelt geen rechtstreekse rol in de uitvoering van het beleid.

Vervolg

Planning

Na bespreking in college, gaat het voorstel ter informatie naar de raad. De juiste lijst (alle inwoners op wie de nieuwe kostendelersnorm van toepassing is) wordt na bespreking in het

college aangeleverd bij de uitkeringsadministratie. De uitkeringsadministratie neemt de aangepaste norm mee met de uitkeringen van augustus. De betaling van de uitkeringen is altijd achteraf. Met terugwerkende kracht wordt ook de nieuwe kostendelersnorm op de maand juli toegepast bij de betaling van de uitkeringen in augustus.

Communicatie

Het voorstel heeft gevolgen voor een aantal inwoners. De inwoners die het betreft worden met een brief op de hoogte gebracht van de wijziging van de kostendelersnorm. Er komt ook een bericht op de website van de gemeente en in het gemeentenieuws. Ook worden maatschappelijke partners geïnformeerd over de wijziging per 1 juli 2022.

Evaluatie

N.v.t.